

Ny upplaga av Kroken

IDA TRIFT

I denna den 29:e upplagan får redaktörerna Lena och Bengt Jonsell för första gången stå med redan på omslaget. Undertiteln har också ändrats, från "Fanerogamer och ormbunksväxter" till "Fanerogamer och kärllkryptogamer". Termen ormbunksväxter (utan s) har hängt med sedan upplaga 21 (1933). Ormbunksväxter betecknar numera en grupp växter som exempelvis inte innefattar lummerväxterna, och även om kärllkryptogamer är en gammaldags beteckning så anger den på ett tydligt sätt vad som finns med i floran.

Nya illustrationer har tillkommit, en del som ersätter gamla men också helt nya. Många gamla bilder som korsade varandra för att spara plats har frilagts, vilket gör numreringen tydligare. De nya illustrationerna av *Sparganium* är ett bra exempel på förändringarna.

De nya bilderna är i mindre format och mycket mindre detaljrika och mitt första intryck var att de var sämre. Men när jag tänkte på vad bilderna egentligen är till för ändrade jag mig. Bilderna ska visa skillnaden mellan arterna och hur man jämför bladens längder och blomgyttringarnas placering. Då är en enklare bild att föredra där bladen inte är invikta för att få plats som de var förut.

Antagligen ligger samma tanke bakom de nya bilderna av *Carex digitata* och *C. ornithopoda* men där tycker jag att resultatet inte blev lika bra. Den gamla bilden liknade en vispstarr som den ser ut i naturen, men jag kan inte säga detsamma om den nya. Som kuriosa kan nämnas att den lilla dubbletten

Krok-Almquist Svensk flora, 29 uppl.

Lena Jonsell & Bengt Jonsell (red.) 2013.
Liber. ISBN 978-91-47-10059-0,
586 sidor. Pris ca 560 kr.

av närbilden på *Juncus anceps* som dröjt sig kvar sedan 27:e upplagan nu är borta. Tyvärr behölls den mer grovkorniga av de två. Nya *Luzula pilosa* som pryder omslaget är värd en extra titt; där var den gamla bilden direkt missvisande.

Förra upplagan tog upp tio sidor synonymmer, tvåspaltigt. I denna upplaga omfattar synonymerna femton sidor och texten är istället satt i en spalt. Det är ganska mycket utrymme för något som inte så ofta används. Layouten har dock en oväntad fördel: synonymregistret liknar nu inte längre det vanliga registret och därmed minskar risken för att man försöker slå upp på fel ställe. Och tro inte att det inte händer! På floristikkurserna sker det ofta.

Skillnaden förstärks ytterligare av att huvudregistret i den nya upplagan är på tre spalter istället för två. Detta har gett plats för fler namn och man kan nu slå upp många fler arter på sitt förled (t.ex. kan man nu direkt hitta revlumner och behöver inte leta under lummerväxter). Revolutionerande? Nja, samma typ av register fanns redan i 5:e till 21:a upplagan.

Råden om hur man bäst samlar in och pressar växter är borta! Jag vet inte om jag kan skriva något om det utan att falla i gråt.

Efter att ha hämtat mig lite kan jag förstå att detta avsnitt kanske inte behövs idag. Tiden när alla skulle göra ett skolherbarium på sommaren är förbi. När saknaden blir för stor får jag slå upp *Salix herbacea* och läsa "DVÄRGVIDE: mattformigt växande, ej över marken sig höjande ris", alltså samma poetiska formulering som i äldre upplagor.

I förordet skriver Lena och Bengt Jonsell om den största förändringen i den nya upplagan: APG III-systemet. Det är inte första gången (och knappast sista) som familjerna ändras till omfång och inbördes ordning och blir nog inte så svårt att vänja sig vid. Mest har hänt med det som tidigare var Scrophulariaceae, en familj som verkligen var i behov av revision. Men hur passar de nya familjerna in i nycklarna? Sommaren får utvisa hur lätt man nu kommer till småporre under Plantaginaceae (förr en oväntat enkel och bra uppmuntringsart för studenterna).

Problemet med att man inte kunde komma fram till *Pilosella* med stjälkblad, vilket ju många av dem har, är nu löst men en del brister kvarstår i nycklarna. En *Bromopsis* måste beskrivas som att den har kölande ytterragnar, även om det är mycket otydligt på *B. inermis*. Men de sjutton fel som jag hade rafsats ner på pärmens insida i min upplaga 28 är alla rättade eller inaktuella i upplaga 29.

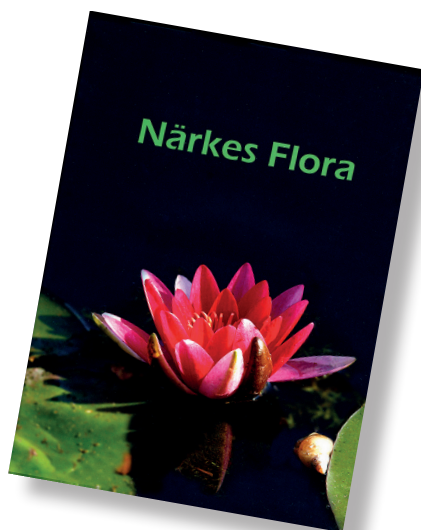
Varför ska man alls skaffa denna anrika (eller omoderna) bok? Är det inte bra med en riktig bildflora istället? Självklart ska man ha en bildflora, men "Kroken" har fortsatt en viktig roll när det gäller att lära ut och lära in växter. Som när man ska skilja på kärrespira och granspira: "Kronans båda läppar ungefär lika långa" eller "Kronans övre läpp betydligt längre än den nedre." Skulle jag utan denna fråga ha sett efter så noga? "Kroken" gör att man kommer riktigt nära kärrespirans lilla röda överläpp och det borde alla få göra! **SBT**

Närkes flora

Den senaste i den långa raden av imponerande landskapsfloran har nyligen getts ut: *Närkes flora* på närmare 750 välfyllda sidor. Floran är författad av Lars Löfgren och rikt illustrerad med Arne Holmers vackra foton. Som utgivare står Örebro Läns Botaniska Sällskap tillsammans med SBF. Det var 150 år sedan den senaste närkefloran kom ut.

Utforskningen av landskapets flora har huvudsakligen bedrivits i fält men också samlats ur arkiv, herbarier och litteratur under 24 år och bygger på ett omfattande material som går tillbaka till 1700-talet.

Växtförteckningen presenterar varje växts förekomst och historia genom tiderna. Hundratals utbredningskartor visar var växterna har setts. I boken beskrivs ingående naturförutsättningarna och den påverkan som människan haft på flora och vegetation. Vi får en detaljrik och intressant inblick i växternas roll i folktrö, språk och hantverk och i folkmedicinen. **SBT**

Närkes flora

Lars Löfgren 2013.

SBF-förlaget.

ISBN 978-91-980526-1-9,

744 sidor.

Pris 320 kr vid beställning från SBF:s kansli

(sbf@sbf.c.se, 018-471 28 91).